

Autor: prof. dr. Popovici Elena Daniela
Profesor limba engleză
Școala Gimnazială „Avram Iancu”, Unirea

Contextualizarea în predarea-învățarea limbilor moderne

Predarea limbilor moderne a fost subiectul diverselor modernizări curriculare, ca urmare a realizării importanței de a muta accentul de pe vorbitorul de limbă străină cu un nivel avansat de cunoaștere a aspectelor lingvistice ale limbii, pe vorbitorul de succes, capabil să folosească limba versatil, în contexte variate de comunicare și pentru îndeplinirea unor scopuri comunicative precise. Aceasta transformare are loc în contextul evoluției abordării predării limbilor străine de la acumulare de informație la dezvoltare de competențe. Societatea actuală are nevoie de un comunicator avizat, conștient de alegerile lingvistice pe care le face, nu de un vorbitor care să reproducă stereotipuri de limbaj. Astfel, predarea limbilor străine trebuie să ofere elevilor ocazii de a observa și de a folosi limba prin activități de comunicare contextualizate și semnificative.

Utilizarea contextuală este unul dintre principiile de bază ale predării limbii în perspectiva comunicativă, urmată de conștientizarea insuficienței competenței lingvistice pentru dobândirea competenței de comunicare. Din acest punct de vedere, cadrele didactice sunt într-o continuă căutare de modalități mai bune de accesare a materialelor autentice și de furnizare de experiențe care vor dezvolta mai bine competențele elevilor de comunicare în limbi străine.

Manualul și materialele didactice folosite de profesor joacă un rol important în predarea limbilor străine deoarece reprezintă principalul, dacă nu unicul input lingvistic. În primul rând, necesitatea de autenticitate a textului este strâns legată de observația că discursul profesorului și interacțiunea din clasă, având o bază non-nativă, nu pot constitui un model comprehensibil, sau baza predării explicite, rolul de a compensa acest mediu de comunicare sărac fiind rezervat manualului și materialelor instructive adiacente acestuia.

Abordarea didactică a limbii, care cuprinde atât aspectele lingvistice, cât și cele pragmatice, este o provocare atunci când texte imaginare sunt folosite pentru a furniza exemple ale limbi străine în folosire. Boxer & Pickering susțin că „numai prin materiale care reflectă modul în care într-adevăr vorbim, mai degrabă decât modul în care credem că vorbim, cei ce învață limbile străine vor observa un exemplu corect al regulilor de vorbire” (Boxer & Pickering, 1995, p. 56). Să luăm, de exemplu, un dialog tipic întâlnit în materialele didactice, cel în care copiii fac schimburi de saluturi: schimbul lor pare excesiv de formal și artificial; nu există suficientă informație privind raportul dintre interlocutori, ea fiind adesea limitată la informații despre numele lor, vârsta și naționalitatea. Acest tip de texte caracterizează materialele didactice furnizate la clasă ca fiind sărace în date contextuale, culturale și în acuratețe pragmatică, influențând negativ chiar procesul de achiziție al limbii străine prin faptul că nu furnizează exemple adecvate ale convențiilor comunicative, cu aspectele lor lingvistice și socio-culturale. Aceste convenții de ordin pragmatic nu pot fi abordate intuitiv în cadrul orelor de limbi străine, necesitând analiza unor exemple de comunicare autentice, precum și prezentarea explicativă a alegerii structurilor lingvistice și a organizării discursului, dependente de contextul de comunicare și de realitățile dintre interlocutori. Halliday afirmă că limba este strâns legată de acțiune, subliniind, astfel, interdependența limbii și a contextului. Putem avea exemple diferite de alegeri lingvistice în descrierea aceleiași situații. Această variație lingvistică, dependentă contextual, se poate dovedi dificilă pentru vorbitorii de limbă străină, deoarece ei pot învăța cu ușurință cum să vorbească în mod informal cu colegii lor, dar se confruntă cu obstacole în negocierea diferitelor grade de formalitate cerute de contexte de comunicare variate.

Astfel, se poate afirma că achiziția unei limbi străine depășește simpla dezvoltare a competențelor lingvistice, presupun pentru vorbitor și dezvoltarea abilității de a selecta

elementele lingvistice cele mai adecvate în contextul socio-cultural și de situație dat. Cei ce învață o limbă străină au acces la o gamă largă de contexte în ceea ce privește limba lor maternă, dar o varietate mult mai limitată de contexte în limba străină. Această observație subliniază importanța mediului de învățare, care oferă un contact similar cu contexte din viața reală, și, prin urmare, importanța problemei autenticității limbajului și a contextului utilizat.

Este necesară, prin urmare, o dezambiguizare a termenului "autentic". Breen (1985:60-70) identifică la baza noțiunii de autenticitate două elemente centrale: autenticitatea input-ului (adică exemplele oferite) și autenticitatea interpretării (înțelegerea inputului de către elev/student). Pornind de la aceasta premisă, Tatsuki (2006:17) delimitează următoarele cerințe de autenticitate care trebuie aplicate în selectarea unui text pentru folosirea în învățarea limbilor străine: autenticitatea limbajului, autenticitatea sarcinii de lucru (care trebuie să conducă la învățare) și autenticitatea situației (contextul socio-cultural oferit).

Aceasta introduce problema „vieții reale”, ceea ce reprezintă un aspect suplimentar al problematicilor autenticitate. În mod tradițional, pornind de la premisa că viața reală reprezintă efectiv în afara comunicării în clasă, se poate deduce că este suficient să extragem mostre de comunicare din ea și să le introducem în clasă, ca Realia. Însă, Chavez (1998:282), subliniază faptul că Realia, scoase din context, sunt de fapt neautentice, deoarece acestea nu pot fi cu adevărat înțelese în absența unor descriptori contextuali. În consecință, problematica autenticității limbii în manuale pot fi rezumată după cum urmează: „problema. . . nu este dacă ar trebui să fie utilizate texte autentice, ci când și modul în care acestea ar trebui să fie introduse”. Tatsuki (2006) propune să se ia în considerare următoarele aspecte în alegerea materialelor didactice: 1) Care este limba țintă? Având în vedere că expresiile care sunt considerate acceptabile și corespunzătoare variază în funcție de persoanele care vorbesc și de factori socio-culturali. 2) În care contexte și în ce scop?

În lumina acestor raționamente, consider că factorii principali care ar trebui să determine alegerea materialelor (texte și activități) ar trebui să fie atât pragmatici cât și pedagogici. Factorul pragmatic presupune ținând cont de nevoile cursantului, variabilele socio-culturale și contextuale, precum și scopul comunicativ. Utilizarea documentelor autentice ca material complementar prezintă din punct de vedere pedagogic avantajul major că pune elevul în situația de a-și însuși și a practica comportamente lingvistice pe care nu le-ar avea dacă ar păstra o atitudine de spectator față de limba străină, el fiind tentat să transpună în limba țintă comportamente care există în limba lui maternă și în comunitatea lui lingvistică.

Bibliografie:

- BOXER, D. & PICKERING, L. (1995). Problems in the presentation of speech acts in ELT materials: The case of complaints. *ELT Journal*, 49, pp 44-58
- BREEN M. P. (1985). “Authenticity in the language classroom”. *Applied Linguistics*, 6, pp 60-70
- CHAVEZ M. T. (1998) “Learner's perspectives on authenticity”. *IRAL* 36 (4), 277-306.
- TATSUKI D. (2006). “What is authenticity”. *The language teacher*, 16(5), p 17